

Майстер-клас на тему:  
«Вчимося складати  
портфоліо»

**Мета:** поглибити та розширити знання педагогів про технологію портфоліо, вчити упорядковувати матеріали та формувати «портфель педагога», розвивати навички рефлексії та професійної самооцінки результатів педагогічної праці, спонукати до творчості при створенні власного портфоліо.

**Матеріал:** електронна презентація «Вчимося складати портфоліо», текст лекції, матеріали додатків, пам'ятка, папір, ручки. Для виставки: паперові портфоліо педагогів, електронна презентація портфоліо музичного керівника, вихователя.

### *(Слайд 1)*

Шановні колеги, зверніть увагу на перший слайд презентації. На ньому крім теми є епіграф. Його призначення налаштувати вас на активну діяльність, підвищення фахового рівня та досягнення кращих результатів, на впровадження нового у професійній діяльності. Такі короткі думки та тези відомих людей, навіть і не педагогів, стають першим поштовхом до сприйняття змін в професійній діяльності, вони влучно передають вимоги сучасності. Радимо, розпочинаючи роботу над важливим проектом, знайти кілька висловів, що співпадатимуть з вашим поглядом на зміст майбутньої діяльності, вони стануть девізом вашої праці, допоможуть творчо вирішувати завдання та реалізуватися в задумах.

***Вправа «Опишіть сучасного педагога» (Інтерактивний метод «Мозковий штурм»).*** Педагогам пропонується назвати професійні якості, які має сучасний вихователь.

Отже, сьогодні педагог має стати справжнім творцем навчального процесу – творчо міркувати, впроваджувати сучасні методи та технології навчання, апробувати й реалізовувати власні педагогічні ідеї, прогнозувати кінцевий результат. Як свідчить сучасна освітня практика важливою якістю педагога постає вміння зібрати, проаналізувати та показати кращі результати праці. А ефективним методом презентувати власне «досє успіхів», в якому відображається усе цікаве і гідне з того, що відбувається у професійному житті педагога, є технологія портфоліо.

Опрацювати теоретичний матеріал нам допоможе ***інтерактивна вправа «Керована лекція».*** Педагоги опрацьовують теоретичний матеріал і шукають відповіді на запитання в лекції.

Пропонуємо коротко висвітлити поняття портфоліо.

### *(Слайд 2)*

Портфоліо - це опис у фактах педагогічних якостей і досягнень педагога, які включають в себе документи, що фіксують особисті професійні досягнення у освітній діяльності, результати навчання, виховання і розвитку його вихованців, вклад педагога у розвиток системи освіти України за певний період

часу та формують уявлення про специфіку підходу і міру його професійної ефективності.

Пригадайте мету створення портфоліо. Ваші думки з даного питання? (короткі відповіді педагогів)

**(Слайд 3)**

Коротко занотуємо: «Мета створення портфоліо - оцінювання роботи педагога за темою самоосвіти, характеру його діяльності, відстеження творчого та професійного зростання, сприяння формуванню навичок рефлексії (самооцінки)».

З якими типами та видами портфоліо ви ознайомилися? Пригадаємо їх.

**(Слайд 4)**

Залежно від цілей створення портфоліо бувають різних типів:

- 1) це "папка досягнень", спрямована на підвищення власної значимості педагога, що відображає його успіхи (грамоти, дипломи, сертифікати власні та вихованців);
- 2) рефлексивний портфоліо, що розкриває динаміку особистісного розвитку педагога, що допомагає відстежити результативність його діяльності як у кількісному, так і в якісному плані; в цю папку збираються статті, есе, аналіз діяльності, відеоматеріали, все те, що робилося упродовж певного періоду (наприклад року, кількох років);
- 3) проблемно-дослідницький, пов'язаний з написанням реферату, наукової роботи, підготовкою до виступу на конференції;
- 4) тематичний, створюваний у процесі роботи за певним проектом, темою, розділом;
- 5) методичний, в якому розміщуються методичні матеріали, що свідчать про професіоналізм педагога, і які зібрані або створені ним самим.

Які види портфоліо ви знаєте? **(Слайд 5)**

Відповідно до однієї з прийнятих класифікацій виділяють кілька видів професійного портфоліо педагога:

- 1) портфоліо розвитку - збирається в процесі педагогічної діяльності з метою оцінки прогресу в роботі педагога і накопиченого ним досвіду протягом певного часу;
- 2) звітний портфоліо - свідчить про досягнення вихователем певного результату при завершенні роботи над будь-яким проектом;
- 3) демонстраційний портфоліо - це колекція кращих робіт педагога. Даний портфоліо використовується для інтерв'ю при прийомі на роботу або для участі у професійному конкурсі;
- 4) комплексний - об'єднає у собі перераховані вище види портфоліо й придатний для презентації портфоліо педагога в міжтестастаційний період.

В залежності від стажу роботи, кваліфікаційної категорії можуть створюватися різні типи та види портфоліо. Для накопичення матеріалів у міжтестастаційний період пропонуємо створювати комплексний портфоліо. Форми пред'явлення: **(Слайд 5)**

- папка-накопичувач з файлами (швидкозшивач);
- електронні варіанти.

Для створення звичайного портфоліо потрібна буде папка – накопичувач, що наповнена файлами з перфорацією, додатково можна вкласти роздільники, що допоможуть структурувати інформацію за розділами. (Показується зразок портфоліо).

Спектр діяльності сучасного педагога може бути настільки широким, що поєднати всі результати навчальної-виховної та самоосвітньої діяльності в одному документі просто неможливо. У цьому випадку необхідністю стає створення електронного портфоліо, що об'єднає весь спектр роботи педагога і презентує всі аспекти його діяльності.

Електронне портфоліо педагога може бути оформлено як:

- презентація (Microsoft PowerPoint);
- відеоролик;
- веб-сайт;
- блог;
- сторінка на сайті закладу.

Слід відзначити, що якогось певного зразка портфоліо або вичерпного переліку матеріалів, що входять до нього, не існує і не може існувати. Портфоліо відображає суб'єктну позицію педагога, що атестується, як професіонала, яка виявляється в умінні вирішувати професійні завдання.

Використовуючи професійні знання та вміння, різні освоєні способи діяльності складіть приблизну структуру портфоліо, придумайте назви розділів. **Інтерактивна вправа «Спільний проект».** Педагоги працюють в групах, занотовують розділи.

Відповідно розділами порт фоліо можуть бути? (Відповідає один член групи).

В літературі найчастіше зустрічається така послідовність розділів портфоліо. (Слайд 7)

### **Розділи портфоліо**

1. *Загальні відомості про педагога.* У цьому розділі розбірливо зазначаються прізвище, ім'я та по-батькові, адже від самого початку перегляду вони мають добре запам'ятатися. Відомості мають бути прописані досить великим, гарним шрифтом. Можна розмістити свою фотографію, що свідчитиме про вік власника. Вказати освіту, стаж роботи. Написати девіз, життєве чи професійне кредо.
2. *Офіційні документи.* Тут розміщують інформацію про усі наявні у педагога документи, що підтверджують його індивідуальні досягнення (урядові нагороди, грамоти, подяки, дипломи лауреата й учасника конкурсів, сертифікати).
3. *Відомості про підвищення кваліфікації та професійну підготовку.* Надають інформацію про проходження педагогом курсів підвищення кваліфікації за останні 5 років (тема курсів; повне найменування організації, що проводила курси; місце проведення; номер і дата видачі посвідчення, сертифіката; про професійну перепідготовку або одержання педагогом додаткової освіти; про

наявність у педагога почесних звань і ступенів, зокрема копії документів, що підтверджують їх).

4. *Узагальнення і поширення власного педагогічного досвіду.* У даному розділі розміщують інформацію:
  - про наявність власних методичних розробок, публікацій із проблем розвитку, виховання та навчання дітей (тема, назва і номер періодичного видання);
  - про участь у майстер-класах, круглих столах, конференціях, стажуваннях (із зазначенням теми та стислим звітом);
  - про розроблення і реалізацію авторських програм або проектів;
  - про участь в інноваційній діяльності (із зазначенням форми участі, змісту й результативності роботи).
5. *Участь у професійних конкурсах.* Тут висвітлюють інформацію про участь педагога у районних, міських і всеукраїнських професійних конкурсах із зазначенням: назви конкурсу, строків проведення, результату участі.
6. *Використання сучасних педагогічних технологій в освітньому процесі.* У розділі розкривають технологію за якою працює вихователь, обов'язково вказують назву, обґрунтування застосування, план впровадження, наявний або прогнозований результат.
7. *Демонстрація позитивної динаміки досягнень дітей.* Демонструють якісні результати освітнього процесу за певний період. Крім порівняльного аналізу результатів діагностики рівня сформованості компетентності дітей у різних видах життєдіяльності доречним буде і аналіз результативності роботи з батьками.
8. *Відгуки про педагогічну діяльність педагога та її результат.* Тут розміщують: характеристики адміністрації; відгуки колег та батьків (законних представників) вихованців про роботу педагога; методичні бюлетені за підсумками проведених педагогом відкритих заходів; рецензії на статті педагога; самоаналіз власної педагогічної діяльності.

Наголошуємо, що вибрана вами чи створена самостійно структура портфоліо обов'язково погоджується з вихователями - методистами, всі матеріали датуються і викладаються у хронологічному порядку.

Якщо портфоліо готується як звітний документ до проходження атестації, то його розглядатимуть члени атестаційної комісії, тому зміст портфоліо повинен відображати дані професійної діяльності, що відповідають кваліфікаційній категорії, яка встановлюється чи підтверджується. В цьому випадку вам у пригоді стане орієнтовний перелік документів, які можуть входити до складу портфоліо і є підтвердженням певного кваліфікаційного рівня (див. Додаток 1).

Звертаємо увагу на те, що більшість портфоліо містять розділи, які включають в себе діагностику професійної діяльності педагога. Пропонуємо

для розгляду зразок діагностичної картки, в якій буде зручно розміщувати дані про власну діяльність на рівні закладу, міста, області упродовж навчального року (див. Додаток 2). Доречними будуть стандартні графіки, таблиці успішності вихованців тієї групи де працює вихователь чи спеціаліст. Наведемо приклад таблиці порівняльного аналізу результатів діагностики рівня сформованості компетентності дітей з різних освітніх ліній відповідно до оновленого Базового компоненту (див. Додаток 3).

(Педагоги опрацьовують матеріал).

**Інтерактивна вправа «Коло ідей».** Педагогам пропонується по черзі (спочатку одна група потім інша) написати вимоги до створення портфолію. По закінченню вправи вони озвучуються.

**(Слайд 8)**

Виходячи із сказаного, основними вимогами до оформлення портфолію є:

- структуризація матеріалів портфолію;
- логічність викладу;
- лаконічність усіх письмових пояснень;
- акуратність та естетичність оформлення;
- цілісність, завершеність матеріалів;
- наявність даних систематичного і регулярного самомоніторингу;
- наочність представленої інформації.

**(Слайд 9,10,11)**

Уникайте розповсюджених помилок!!!

Помилки, пов'язані зі збором матеріалів портфолію:

- збирання матеріалів адміністрацією замість педагога;
- формалізація і змагання під час збирання матеріалів замість власного розвитку та задоволення реальних інтересів і потреб;
- підміна портфолію характеристикою адміністрації чи педагогічної ради.

Помилки пов'язані з оформленням портфолію:

- завищена увага до зовнішнього оформлення портфолію: безглузді прикрашання, різнобарв'я кольорів;
- використання нестандартних шрифтів;
- неухайність, неграмотність, неохайність.

Помилки пов'язані з формуванням об'єму портфолію:

- збирання лише офіційних документів, ігноруючи при цьому творчі роботи, самозвіти, відгуки, рекомендаційні листи тощо;
- внесення до портфолію усіх без винятку зібраних документів і матеріалів;
- ігнорування вимог щодо представлення документів, матеріалів, що відповідають кваліфікаційній категорії педагога.

Підводячи підсумок нашої консультації пропонуємо пам'ятку «Правила складання портфолію»:

- якомога точніше сформулюйте портфолію, самокритично оцінивши свої можливості і здібності;
- визначте вигляд і структуру портфолію, види рефлексії і критерії оцінки;

- зберіть наявні документи і матеріали і розташуйте їх в певному порядку; складіть перелік;
- всі документи повинні бути датовані, матеріали структуровані, акуратно, естетично оформлені;
- опишуйте засоби і методи роботи, фіксуйте фотофакти, подбайте про наявність відеоматеріалів;
- важливо періодично поповнювати портфоліо відповідними документами і відстежувати результати роботи відповідно до поставлених цілей;
- вказуйте джерела використаної для роботи інформації;
- регулярно пишіть замітки, рефлексії.

І на завершення ви можете занотувати електронні адреси сайтів портфоліо педагога, переглянути виставку портфоліо педагогів нашого закладу.

#### Література:

Біла К. Самоосвіта педагогів дошкільного закладу // Вихователь – методист дошкільного закладу. – 2010. - №2. – С. 17 – 19.

Буланова С. Портфоліо детского сада // Дошкольное воспитание. – 2011. - №1. - С.13 – 15.

Галяпа М. Портфоліо як засіб самовдосконалення педагога // Вихователь – методист дошкільного закладу. – 2011. - №1. – С. 22 – 27.

Єресько О. Освіта в Україні: курс – на ефективне використання інформаційно – комунікативних технологій // Вихователь – методист дошкільного закладу. – 2012. - №1. – С. 4 – 6.

Садова Н. Ведемо персональний блог // Вихователь – методист дошкільного закладу. – 2012. - №2. – С. 53 – 55.

Письменна Л., Цепецауер О. Система самоосвіти педагогів у дошкільному закладі // Вихователь – методист дошкільного закладу. – 2010. - №12. – С. 15 – 19.

Портфоліо учителя: как сделать профессиональное портфоліо педагога по рецепту западных профессионалов [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://chelpro.ru/dotcom-professional/portfolio-uchitelya>

Портфоліо учителя [Электронный ресурс] / Н.Г.Геббасова. Режим доступа: [http://45minut.info/index/portfolio\\_uchitelja/0-23](http://45minut.info/index/portfolio_uchitelja/0-23)

Портфоліо учителя [Электронный ресурс] / Г.С.Фролова. Режим доступа: <http://www.openclass.ru/stories/96442>

Портфоліо учителя. Обобщение и систематизация педагогических достижений [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://www.den-zadnem.ru/page.php?article=390>

Примерная структура портфоліо учителя [Электронный ресурс]. Режим доступа: [http://teacher.at.ua/publ/primernaja\\_struktura\\_portfolio\\_uchitelja/19-1-0-3979](http://teacher.at.ua/publ/primernaja_struktura_portfolio_uchitelja/19-1-0-3979)